ὀλίγον χρόνον διὰ νὰ παρασκευασθῶμεν διὰ τὰς ἐκλογάς».

Αὐτὰ εἶναι τὰ λόγια. Καὶ τὸ συμπέρασμά τους: Πρέπει νὰ γίνουν ἐκλογαὶ γιὰ νὰναστηλωθῆ τὸ Σύνταγμα, νὰνθίσουν νὰ οἰκονομικὰ καὶ νὰ σωθῆ ἡ Μακεδονία.

Τὴν πολιτικὴ αὐτὴ δὲν θέλομε νὰ τὴν ποῦμε ἀντεθνική, γιατὶ δὲν μᾶς ἀρέσουν τὰ παχειὰ λόγια. Τὴν λέμε μονάχα κομπογιαννίτικη καὶ θαρροῦμε πῶς τῆς δίνουμε τὸν ἐλαφρότερο χαραχτηρισμό.

ΚΑΠΕΤΑΝ ΕΝΑΣ

κινδυνεύει νὰ μείνῃ πάλιν ὁ κ. Δηλιγιάννης, ἂν πιστέψουμε τὴν «Ἑστίαν», ἡ ὁποία τὸν συμβουλεύει νὰ προτιμήσῃ τὴν ἀβεβαία θέσι—καὶ ὀλίγο Ἑρμαφροδιτικὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἡμισυμπολιτεύσεως καὶ ἡμιαντιπολιτεύσεως ποῦ ἔχει σήμερα,—ἀπὸ ἐκείνην ποῦ ζητάει καὶ ὀνειρεύεται νὰ καταλάβῃ μὲ τὴν διάλυσι τῆς Βουλῆς.

Νὰπατηθῆ τόσο οἰκτρὰ αὐτὸς ὁ τετραπέρατος Γορτύνιος καὶ νὰ τὴν πάθῃ τόσο χοντρὰ ἀπὸ τὸν κ. Ράλλη!

Πάει νὰ χάσῃ κανένας τὸ μυαλό του, ὅταν μάλιστα εἶναι γνωστὸ τὸ εἰς βάρος του ἀποτέλεσμα ποῦ θἄχῃ ὁ ἐμφύλιος αὐτὸς πόλεμος ποῦ ἄρχισε μεταξὺ Ράλλη καὶ Ἐθνάρχη.

ΤΟΝ ΚΡΙΤΩΝΑ

τοῦ Πλάτωνος, μεταφρασμένον στὴν Ἐθνικὴ μας γλῶσσα ἀπὸ τὸν συνεργάτη μας κ. Ι. Γ. Σταμνόπουλο, θἀρχίσουμε νὰ δημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο, στὴν ἐπιφυλλίδα μας.

Ὅταν ἀρχίσαμε νὰ δημοσιεύουμε τὸν «Τίμωνα» τ. ὦ Λουκιανοῦ, εἴπαμε γιὰ ποιοὺς λόγους προτιμᾶμε καὶ θὰ προτιμᾶμε γιὰ ἐπιφυλλίδες μας, μεταφράσεις ἀρχαίων συγγραφέων. Τοὺς λόγους αὐτοὺς δὲν θὰ τοὺς ξαναποῦμε σήμερα. Οὔτε πάλι γιὰ τὸν «Κρίτωνα» θὰ μιλήσουμε. Ὅσοι παρακολουθήσουν τὴν μετάφρασί του κι' ἀναλογισθοῦν τὰ σημερινά μας χάλια καὶ τὴν ἀδιαφορία ποῦ δείχνουμε στοὺς νόμους καὶ τὴν ἀγάπη, τὴν καθαρῶς Πλατωνική, ποῦ τρέφουμε στὴν πατρίδα μας, θὰ παραδεχτοῦνε πῶς ἔπρεπε νὰκουστῆ τώρα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, ἡ φωνὴ τοῦ γερο-Σωκράτη καὶ νὰ μᾶς διδάξῃ πῶς δημιουργοῦνται οἱ καλὲς Πολιτεῖες καὶ πῶς τὰ ἔθνη δυναμονουνε.

Ὁ «Κρίτωνας» εἶναι, καὶ πρέπει νὰ εἶναι, τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ καλοῦ πολίτου. Γιὰ τέτοιο σᾶς τὸ προσφέρει ὁ «Νουμᾶς». Διαβάστε το καὶ δὲν θὰ χάσετε. Διαβάστε το ἀκόμη καὶ γιὰ νὰ πειστῆτε πόσο καλοταιριάζει μεταφρασμένος στὴν Ἐθνικὴ μας γλῶσσα, ὁ Πλάτωνας καὶ πόσο χαριτωμένος, ἁπλὸς κ' εὐκολονόητος εἶναι ὁ μεγάλος μας φιλόσοφος ποῦ οἱ δασκάλοι μας κατασκοτώνουνται νὰ μᾶς τὸν παρουσιάζουν στρυφνὸ καὶ σχολαστικὸ κι' ἀκατανόητο.

Διαβάζουμε στὸ «Φῶς» τῆς Σάμου τὴν «Ἀπολογία τοῦ Σωκράτη» μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τοῦ «Φωτὸς» κ. Γ. Καρατζᾶ καὶ θαρροῦμε πῶς ἀπολοιέγται μπροστὰ στοὺς δικαστάς του ἕνας ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ μὲ γνῶσι καὶ μὲ κρίσι.

Αὐτὸ εἶναι τὸ χαραχτηριστικὸ τῆς κλασσικῆς ἁπλότητος: Νὰ λέῃ κανένας μεγάλα πράγματα, μὲ λίγα καὶ μὲ ἁπλᾶ λόγια. Τὸ ἀντίθετο, εἶναι τὸ χαραχτηριστικὸ τῆς Ρωμαϊκῆς παπαρδελοσύνης.

Ἔργα καὶ Ἡμέραι

ΟΙ ΞΥΠΟΛΥΤΟΙ

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πλάτωνος καὶ καμμιὰ ἀπὸ τὰς περικαλλεῖς Ἀτθίδας τοῦ κισλαραγα τῆς ποιήσεως κ. Νέη δὲν θὰ ἐτολμοῦσε νὰ κάμῃ αὐτὸ ποὺ κάμνουν ἡ κομπανία τῶν Ἀμερικανῶν ξυπολύτων— ἕνας κύριος, ὁ κ. Ραϊμόνδος Ντούκμαν καὶ δυὸ δεσποινίδες, ἀδελφαί του, ἡ Ἰσιδώρα καὶ Ἐλισάβετ Ντούκμαν — ποὺ μᾶς ἦλθαν προχθὲς ἀκόμη, δὲν ἠξεύρω κ' ἐγὼ ἀπὸ ποῦ, διὰ νὰ μᾶς ἐπιδείξουν τὰ γυμνά των σφυρὰ καὶ τὰς τορνευτὰς κνήμας των.

Ἂν ἐνδύωνται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μ' ἐλαφροὺς πετάσσους καὶ μὲ πέδιλα καὶ μ' ἐξώμους ἐσθῆτας καὶ μὲ κοντὰ πανταλόνια —τὸ τελευταῖο ἀναφέρεται μόνον πρὸς τὸν κ. Ραϊμόνδον—ἀπὸ ἔρωτα πρὸς τὸν κλασικισμὸν ἢ ἀπὸ μονομανίαν ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀρχαίου ἐνδύματος;— φεῦ! κακημένε Φιλαδελφεῦ, καὶ νὰ μὴν εἶσαι ἐδῶ νὰ τοὺς ἰδῆς καὶ νὰ λιποθυμήσῃς ἀπὸ τὴν συγκίνησιν!—δὲν γνωρίζω. Ἢ καὶ ἂν τὸ ἐγνώριζα, δὲν θὰ ἐνθουσιαζόμουν καθόλου.

Τὰς πτυχώσεις τῆς ἀρχαίας ἐσθῆτος μοῦ ἀρέσκει νὰ τὰς θαυμάζω μέσα εἰς τὰ Μουσεῖα, εἶμαι δ' ἐξ ἄλλου τόσον ὑστερικὸς ὥστε θἀπέθνησκα ἀπὸ τὸν φόβον ἂν ἔβλεπα μέρα μεσημέρι ἐν μέσῃ πλατείᾳ Συντάγματος περιπατοῦντας μὲ τὸ ἀδαμιαῖον κοστοῦμί των τὸν Ἔρηβον τῶν Ἀντικυθήρων καὶ τὴν Μαινάδα τὴν στολίζουσαν τὴν αἴθουσαν τοῦ Ποσειδῶνος ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ.

Ἔπειτα, κύριοί μου, καὶ ἂν ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἀρχαῖον κοστοῦμι, μήπως μὲ αὐτὸ καὶ μόνον θὰ ἐπανέλθωμεν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ζωήν; Τὸ ράσο δὲν κάμνει τὸν παπᾶ, καὶ ὁ πέτασσος μὲ ὅλην τὴν κλασικὴν ἁρματωσιάν του. δὲν κάμνει τὸν ἀρχαῖον Ἕλληνα.

* * *

Εὐτυχῶς ὁ κ. Ξυπόλυτος καὶ αἱ γυμνοτράχηλοι ἀδελφαί του, ἔσπευσαν νὰ μᾶς διαβεβαιώσουν,— διὰ μέσου τῶν ὑποχρεωτικωτάτων ρεπόρτερ τῶν ἐφημερίδων—ὅτι ἄλλοι λόγοι καθαρῶς ὑγιεινοὶ καὶ ἐπαγγελματικοί, τοὺς ὤθησαν εἰς τὸ ἀπονενοημένον αὐτὸ διάβημα.

Ἡ μία ἀπὸ τὰς δεσποινίδας Ντούκμαν ἔχει δημιουργήσει νέον εἶδος χορῶν, τοὺς κλασσικοὺς χορούς, καὶ ἦλθεν ἐδῶ διὰ νὰ σπουδάσῃ εἰς τὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ ἀνάγλυφα τῶν Μουσείων μας διαφόρους στάσεις, ἀπαραιτήτους διὰ τὸ ἐπάγγελμά της. Ταυτοχρόνως ὅμως καὶ αὐτὴ καὶ οἱ ἀδελφοί της εἶνε θιασῶται τῆς φυσικῆς ζωῆς, καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐννοοῦν νὰνεχθοῦν τὴν τυραννίαν οὔτε τοῦ κορσέ, οὔτε τῶν βαρέων ἐνδυμάτων, οὔτε τῶν στενοχώρων σκαρπινιῶν.

Οἱ Ντούκμαν τὰ κατήργησαν ὅλ' αὐτὰ τὰ δεσμὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐνεκολπώθησαν κυριολεκτικῶς καὶ μεταφορικῶς τὸ ἀρχαῖον ἔνδυμα. Εὖγέ τους!

Νὰ τίθεται κανεὶς ὑπεράνω τῶν προλήψεων καὶ ὑπεράνω τῶν γελοίων ἀπαιτήσεων τοῦ κακῶς ἐννοουμένου κ' ἐφαρμοζομένου πολιτισμοῦ, δὲν εἶνε μικρὸν πρᾶγμα. Καὶ δι' αὐτὸ οἱ ξυπόλυτοι τοῦ ξενοδοχείου τῆς Μ. Βρεττανίας εἶνε ἀξιοθαύμαστοι.

* * *

Ἐν τούτοις οἱ Ντούκμαν δὲν εἶν' ἐγωϊσταί. Δὲν ἀρκοῦνται νὰπολαύουν μόνον αὐτοὶ τὴν ἐλευθέραν ζωήν. Ἐπιθυμοῦν νὰ προσελκύσουν καὶ ἄλλους καὶ νὰ τοὺς πειθαναγκάσουν, διὰ τοῦ παραδείγματός των, νὰ ζοῦν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθερα. Καὶ δι' αὐτὸ ἐνεργοῦν ἐν εἶδος προπαγάνδας περιφερόμενοι ἡμίγυμνοι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, ἐπιδεικνύοντες ὅ,τι ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὰς Ἀστυνομικὰς διατάξεις νὰ ἐπιδείξουν ἐκ τοῦ σώματός των—ὁ κ. Ραϊμόνδος τὰς κνήμας του, αἱ δεσποινίδες ἀδελφαί του τὸ τρίτον τῆς ῥάχεώς των καὶ τοὺς πόδας των—παριστάνοντες ἀρχαῖα δράματα, χορεύοντες κλασσικοὺς χοροὺς καὶ ἱδρύοντες συλλόγους καὶ ἑταιρίας.

Ἴσως νὰ προσπαθήσουν νὰ ἱδρύσουν κανένα σύλλογον κ' ἐδῶ, ἀφοῦ θὰ μᾶς μείνουν τρεῖς ὁλόκληρου μῆνας.

Ἂν δὲν τὸ κατορθώσουν ὡς ἡμίγυμνοι, νὰ εἶσθε

τραίνο. Ἕξη χρονῶν παιδὶ μαθαίνει στὸ σκολειὸ νὰ λέῃ ὁ μῦς ἔχει πόδας, μὰ σὰν ἔρθῃ σπίτι. ἂν παρουσιαστῆ ἀνάγκη, θὰ πῆ τὸ ποντίκι ἔχει ποδάρια. Κατὰ τὴ σωστὴ γλῶσσα θὰ πῆς, μία βαθμὶς τῆς κλίμακος ἐθραύσθη· στὴν καθεμερνὴ ζωὴ ὅμως λὲς ἕνα σκαλοπάτι ἔσπασε. Πρόσθεσε σ' αὐτὰ τὸν κόπο ποῦ χρειάζεται γιὰ νὰ μάθῃ τὸ ἑλληνόπαιδο πότε ἡ ἱστορικὴ ὀρθογραφία ἀπαιτεῖ ει, καὶ πότε η, ι, οι, ῆ υ, κι ὅλα αὐτὰ γιὰ μια καὶ μονάχη φωνή,— ἐπειδὴ ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα σήμερα εἶναι ὅσο κ' ἡ ἀγγλικὴ ἀντιφωνητική—καὶ γίνεται φανερὸ πῶς τοῦ παιδιοῦ δὲν τοῦ μνήσκει καιρὸς γιὰ νὰ μάθῃ κι' ἄλλο τίποτε πιὸ χρήσιμο.(¹) Ὁ κοινὸς λαὸς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ καμιὰ Κυβερνητικὴ προκήρυξη. Σὲ μιὰ ναυμαχία ὁ πλοίαρχος ἔδωσε διαταγὴ ποῦ ἂν δὲν τῆνε μετάφραζε ἀμέσως ἕνας ναύτης θὰ προξενοῦσε ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἡ Βασίλισσα Ὄλγα, προσπαθῶντας νὰ δώσῃ τὴ φιλανθρωπική της βοήθεια στοὺς φυλακισμένους καὶ στοὺς ἀρρώστους τῶν νοσοκομείων, βρῆκε πῶς ἡ Νέα Διαθήκη τοὺς εἶταν ἀκατανόητη. Ἔβαλε λοιπὸν καὶ τῆς κάμανε μιὰ καινούρια μετάφραση, κι' αὐτὴ ὅμως μὲ τόσους καθαρισμοὺς ποῦ δὲν ἀνταποκρινότανε ὁλότελα στὸ σκοπό της. Κατὰ τὸν Κρουμπάχερ εἴτανε πιὸ κάθαρεύουσα ἡ γλώσσα της κι ἀπὸ τὴ μετάφραση τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας τοῦ 1829. Λίγο κατόπι μιὰ Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα δημοσίεψε μέρος τοῦ Βαγγελίου στὴν μιλημένη, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο Πάλλη. Αὐτὴ πάλε βρέθηκε παραπολὸ κοινή, καὶ φαίνεται πῶς ἔχει γυδαῖες φράσες ποῦ μπορεῖ νὰ πειράξουν ἕναν εὐσεβῆ.(²) Κατὰ πόσο αὐτὸ στάθηκε vera causa γιὰ τὰ ὅσα ἀκολουθήσανε, δὲ ξέρουμε· οἱ ἱεροσπουδαστάδες ὅμως σηκώθηκαν ἀμέσως στὰ ὅπλα, κι οἱ περσινὲς ταραχὲς ἔρριξαν πίσω τὸ ζήτημα τοῦ ξαπλωμοῦ τῆς Γραφῆς γιὰ πολὺ καιρό. Σ' ἕνα ἔγγραφο ποῦ μᾶς τ' ἀντιγράφει ὁ Κρουμπάχερ στο βιβλίο του, ἡ Ἐκκλησία κηρύττει μὲ μεγαλόηχα ψευτοαττικὰ πῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διαβάζει τὶς Γραφὲς ὁ λαὸς μοναχός του.

Πόσο σημαντικὰ διαφέρει ἡ μιλημένη ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ τοῦ πρώτου αἰῶνα μ. Χ. δείχνει ὁλοκάθαρα ἡ σύγκρισι ποῦ κάμνει ὁ Κρουμπάχερ παίρνοντας ἕνα στίχο ἀπὸ τὴ μετάφραση τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας,( ) τὸν ἴδιο στίχο ἀπὸ τὴ μετάφραση ποῦ ἔγινε γιὰ τὴ βασίλισσα Ὄλγα, καὶ τέλος ἀπὸ τὴ μετάφραση τοῦ Πάλλη. Εἶνε περιττὸ νὰ βάλουμε καὶ τὸ πρωτότυπο (Μαθ. 3¹⁰).

1. Καὶ ἰδού, καὶ τὸ πελέκι εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ

(¹) Ὁ Κρουμπάχερ παραλληλίζει τὴ νέα φιλολογικὴ διάλεχτο μὲ τὸ τί θὰ εἶταν ἡ Γαλλική, ἂν ἐτυμολογικὰ γύριζε πίσω στὴ μάννα της τὴ Λατινική, καὶ γινότανε ἀνακάτωμα ἀπὸ παλιὲς καὶ νεώτερες λέξες, μὲ λατινικὲς ὅμως πάντα κλίσες καὶ συζυγίες. Ὁ Μασταλιώτικος ὕμνος λ. χ. θἄρχιζε ἔτσι· Ambulemus infantes de illa patria illud diurnum de gloria est adripatum! Ἂς φανταστοῦμε πῶς κ' ἐμεῖς οἱ Ἄγγλοι ἀναγκαζούμαστε νὰ βροῦμε ἢ νὰ ἐφεύρουμε Ἀγγλοσαξωνικὸ ὅρο γιὰ καθετί, καὶ νὰ ξαναφέρουμε ὅλες τὶς Ἀγγκοσαξωνικὲς κλίσες, νὰ ἀ προφέρουμε ὅμως καθὼς προφέρουμε σήμερα! Ἴσα ἴσα αὐτὴ εἶναι ἡ ἀναλογία, μόνο ποῦ οἱ Ἕλληνες πηγαίνουνε χίλια χρόνια πιὸ πίσω ἀπ' ὅ,τι θὰ πηγαίναμε ἐμεῖς.

(²) Π. χ. στὸ Μαθαῖο 45, τότε τὸν ἐπῆρεν ὁ διάβολος χτυπᾶει σὰ βλασφημιά. Κι ὡς τόσο ἔτσι τῶλεγε κ' ἡ μετάφραση τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας. Στὸ ξανατύπωμά του (Ἡ Νέα Διαθήκη κατὰ τὸ Βατικανὸ χειρόγραφο, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλεξ. Πάλλη· μέρος πρῶτο, Λίβερπουλ. 1902), ὁ μεταφραστὴς ἄλλαξε τὸ ῥῆμα κ' ἔβαλε πηγαίνει.

(³) Παίρνω τὸ κείμενο τοῦ Κρουμπάχερ, δηλ. τὴν πρώτη πρώτη ἔκδοση. Τὸ δικό μου κείμενο (ἔκδοση τοῦ 1872) ἔχει πολλὲς ἀλλαγὲς πρὸς τὸ χερότερο, π. χ πᾶν ἀντὶς κάθε καὶ μὴ κάμνον(1) ἀντὶς ποῦ δὲν κάμνει.

βέβαιοι ὅτι θὰ τὸ ἐπιδιώξουν ὡς γυμνοί, ἀπορρίπτοντες χάριν τοῦ σκοποῦ των τοῦ ἱεροῦ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐλαφρὰν περιβολήν των καὶ περιφερόμενοι εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας τοῦ ἱεροῦ πτολιέθρου μὲ τὸ κοστοῦμι τὸ ὁποῖον ἐπέβαλεν ὁ Σαβαὼθ εἰς τοὺς ἁμαρτήσαντας πρωτοπλάστους.

Εἶνε ἱκανοὶ νὰ τὸ κάμουν καὶ αὐτό, ἀφοῦ ὁ τράχηλος ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δὲν ὑποφέρουν ζυγόν, ἀπεδείχθη πλέον τετραγωνικώτατα ὅτι δὲν εἶνε ὁ ἰδικός μας, ὅπως κολακευόμεθα νὰ τὸ λέγωμεν καὶ νὰ τὸ πιστεύωμεν, ἀλλ' ὁ τράχηλος τῶν Ἀμερικανῶν.

ΠΑΠΟΥΤΣΩΜΕΝΟΣ

ΣΤΙΧΟ

Μακρυὰ δὲν ἦταν πολὺ ἀφησε
ξοπίσω τοῦ στὸ δρόμο
ὁ γέρος ὁ ἀργοκίνητος
τὸ δέντρο τὸ ἀφηλό.
Ξάφνου γροικάει μὲ στὸ στρατὶ
ἀπάντεχο λατόμο,
Ποῦ τοῦ θανάτου οἱ χτύποι του
ξυπνοῦσαν τὸ μυθμό.
Κι' ἀρθὸ τὸ δέντρο 'πρόφταστε
μόλις νὰ δῇ ξανά,
Που πρὶν λίγη ὥρα ρίφηξε
στὸν ἴσκιο του δροσά,
Μα σένα χτύπο πέφτουνε
καὶ σωριαζόνται κάτου
ὁ γέροντας καὶ το δεντρὶ
μὲ τὰ πυκνόφυλλά του.

ΧΡ. ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἡ Διεύθυνσι τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου ἐδημοσίευσε τὸ πρόγραμμα τῆς ἐφετεινῆς χειμερινῆς περιόδου.

— Εἶνε πλουσιώτατο καὶ φιλολογικώτατο.

— Ἡ ἀθάνατη «Ὀρέστεια» τοῦ Αἰσχύλου, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Γ. Σωτηριάδη, μὲ μουσικὴ τοῦ Stanford, θὰ παιχθῇ πρώτη πρώτη.

— Ἔπειτα ἔρχεται τὸ «Χειμωνιάτικο παραμύθι» τοῦ Σαίξπηρ μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν κ. Κακλαμάνο, ἡ «Μόνα Βάνα» τοῦ Μαίτερλιγκ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Ξενόπουλο τὸ «Ἡμέρωμα τῆς Στρίγγλας» τοῦ Σαίξπηρ μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν κ. Πορριώτη.

— Δύο τραγῳδίες τοῦ Σοφοκλῆ, ἡ «Ἀντιγόνη» μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Μάνο στὴν ἐθνική μας γλῶσσα καὶ ὁ «Οἰδίπους Τύραννος» μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν κ. Βλάχο στὴν ὑπερκαθαρεύουσαν, θὰ διαγωνισθοῦν γιὰ τὸ γέρας.

— Ἡ Ἀντιγόνη τὴν ἔχει ἀπὸ τώρα ἐξασφαλισμένη τὴ νίκη. Θὰ τὸ δῆτε! ὁ κ. Μάνος μὲ τὴν ἐμπνευσμένη καὶ ζωντανὴ μετάφραση του κατώρθωσε νὰναστήσῃ τὴν παλιὰν Ἀντιγόνη.

— Ἐνῷ ὁ κ. Βλάχος. τὸν ἐστράβωσε καὶ τὸν ἔθαψε γιὰ δεύτερη φορὰ τὸν ἀτυχῆ Οἰδίποδα.

— Ὁ κ. Κ. Χατζόπουλος ποῦ μᾶς ἔδωσε πέρσυ τὴν ἀληθεστάτη μετάφρασι τοῦ «Ἁμλὲτ Χένσελ» τοῦ Χάουπτμαν, γιὰ φέτος μᾶς ἑτοίμασε τρεῖς ἀριστουργήματα.

— Μιὰ κωμῳδία τοῦ Bjornson, μιὰ τοῦ Σαίξπηρ καὶ μιὰ τραγῳδία τοῦ Γκαῖτε, τὴν «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις».

— Τὸ Βασιλικὸν μ' ἄλλους λόγους μᾶς ὑπόσχεται γιὰ φέτος δουλειὰ σοβαρή, κ' ἔχουμε μιὰ ἀγαθὴ προαίσθησι πῶς θὰ ἐκπληρώσῃ τὶς ὑποσχέσεις του.

— Ὁ διορισμὸς τῆς κ. Φεράλδη ὡς καθηγητρίας τοῦ Ὠδείου, ἐκρίθηκε ὡς μιὰ καινούργια ἐπιτυχία τοῦ κ. Νάζου.

— Φαίνεται πῶς ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὠδείου μας, μ' ὅλο τὸ λυσσασμένο πόλεμο ποῦ τοῦ ἐκήρυξε τὸ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ βιολιτζῆ Μαρίνου, ἐξακολουθεῖ νὰ δουλεύῃ καὶ νὰ θριαμβεύῃ.

— Φαντασθῆτε τί θαύματα θὰ κατώρθωνε ἂν τὸν ἐπροστάτευε καὶ ἡ «Κριτική».

— Τὸν «Κρίτωνα» τοῦ Πλάτωνος τὸν ὁποῖον ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο θἀρχίσουμε νὰ δημοσιεύουμε δὲν τὸν ὑπαγόρευσε ὁ κ. Χρηστομάνος.

— Κ' ὁ λόγος ἁπλούστατος: Ὁ συνεργάτης μας κ. Σταμνόπουλος δὲν ἔχει τὴν ἀτυχία νὰ γνωρίζῃ προσωπικῶς τὸν κ. Θεατρώνην τῆς «Ὁμονοίας».

— Ὁ ὁποῖος ἔχει ὑπαγορεύσει ὅλες τὲς μεταφράσεις ποῦ ἔγειναν ὡς τώρα ἀπὸ δικούς μας καὶ ξένους μεταφραστὲς ποῦ ἔτυχε νὰ τοῦ ποῦν καὶ μ' ἀ καλημέρα μονάχα.

— Οἱ ἐνστάσεις κατὰ τῆς ἐκλογῆς Πειραιῶς ἐξακολουθοῦν.

— Καὶ θὰ ἐξακολουθοῦν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὅπως ἐξακολουθοῦν καὶ οἱ ρεκλάμες τῶν καταποτίων τοῦ Πίγκ.

— Καὶ φυσικώτατα, ἀφοῦ ὁ κ. Δαμαλᾶς κατασκευάζει καὶ τὶς πρῶτες καὶ τὶς δεύτερες.

— Οἱ Ντούκμαν κάθουνται στὸ ξενοδοχεῖο τῆς Μ. Βρεττανίας.

— Τί παράξενα πράγματα! Νἀκολουθοῦν τὴν μόδα τῶν ἀρχαίων στὸ νυφίσιμό τους καὶ νὰ κάθουνται στὸ καλλίτερο κ' εὐρωπαϊκώτερο ξενοδοχεῖο μας!

— Γιὰ νὰ ἦσαν συνεπεῖς σὲ ὅλα τους ἔπρεπε νὰ ζητήσουν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν κ. Καβαδίαν νὰ καθίσουν στὸ ναὸ τῆς ἀπτέρου Νίκης ἢ στὶς φυλακὲς τοῦ Σωκράτη.

— Νέο καλλιτεχνικώτατο ἀνθοπωλεῖο στολίζει ἀπὸ χτὲς τὴν ὁδὸ Σταδίου.

— Εἶναι ἀπέναντι τοῦ θεάτρου Τσόχα καὶ τὸ διευθύνει ὁ κ. Ἀριστόφιλος Τσούτσος.

Ο ΙΔΙΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ

Φίλτατε «Νουμᾶ»,

Κάτι ἔλεγες σ' ἕνα φύλλο σου γιὰ τοὺς ἱεροκήρυκες μας πάρε λοιπὸν καὶ το ἀκόλουθο ἱστορικό, ἐγγυημένο ἀπὸ μένα.

Ἡ σκηνὴ στὴ Χιλή, μικρὸ χωριὸ στὴ Μαύρη Θάλασσα, ποῦ προμηθεύει στὴν Πόλη πλύστρες, δοῦλες καὶ παραμάννες, ποῦ εἶναι δηλ. ὅ,τι ἡ Ἄνδρος γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Πῆγεν ὁ ἱεροκήρυκας νὰ φωτίσῃ τὸν κόσμο, καὶ καθὼς εἶναι καὶ τὸ σωστό, μιλοῦσεν ὁ ἄνθρωπος στὴν πιὸ ὑψηλὴ καθαρεύουσα ποῦ ἤξερε. Ἐνῷ λοιπὸν ἐφώναζε:

«... θεία συνάρσει, ὦ φιλόθρησκον πλήρωμα, ἐλυτρώθη τὸ ἡμέτερον γένος ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας...»,

κατ' ἀπὸ τὸν ἄμβωνα οἱ Χιλίτισσες μαζεμένες σταυροκοπιοῦνταν νομίζοντας πῶς διαβάζει τροπάρια. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἄρχισε νὰ μακραίνῃ, καὶ τότες ἔχασαν τὴν ὑπομονὴ καὶ ἄρχισαν τὸ διάλογο.

— Καμένη Μάλαμα, τί λέει τοῦτος; Μὴ λέει τὸ Βιαγγέλιο;

— Ὄχι, εἶπετο τὸ Βιαγγέλιο ὁ παπᾶς καὶ διάβηκε.

— Ἀμὲ τί λέει;

— Ρωτάεις ἐμένα; Ἀμὲ ἐσὺ ξέρεις γράμμα! Ξέρεις τὸ Βιαγγέλιο καὶ τὸ Ψαλτῆρι, τὰ γράμματα τοῦ Θεγοῦ, καὶ ρωτάεις ἐμένα;

— Καμένη, στράγγισα. Βυζάνουμαι!

δένδρου κεῖται· κάθε δένδρον λοιπόν, ὁποῦ δὲν κάμνει καλὸν καρπόν, κόπτεται καὶ βάλλεται εἰς τὸ πῦρ.

2. Τώρα δὲ πλέον καὶ ἡ ἀξίνα πλησίον εἰς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων εὑρίσκεται· κάθε λοιπὸν δένδρον, ποῦ δὲν κάμνει κακὸν καρπόν, κόπτεται σύρριζα καὶ ρίπτεται εἰς τὴν φωτιά.

3. Καὶ πιὰ τὸ ξινάρι· τώρα στέκει κοντὰ στὴ ρίζα τῶν δέντρων. Κάθε λοιπὸν δέντρο, ποῦ δὲν κάνει καρπὸ καλό, κόβεται καὶ ρίχνεται στὴ φωτιά.

Καὶ τὸ μεγάλο κρῖμα τῆς ἀνταρσίας αὐτῆς ἐναντίον τῆς φυσικῆς γλώσσας εἶναι ποῦ οἱ φανατικοὶ διαφεντευτάδες τῆς γλώσσας τοῦ Πλάτωνα μεταχειρίζουνται διάλεχτο ποῦ ὁ Πλάτωνας δὲν θὰ τὴν ὀνόμαζε κἂν Ἑλληνικὴ πρὶν νὰ τὴ δῇ γραμμένη—τόσο τέλεια ἄλλαξε ἡ προφορὰ σὲ πολὺ παλαιϊκιὰ ἐποχὴ τῆς Ἑλληνιστιαῆς ἱστορίας—καὶ παλαι ἂν τὴν διάβαζε θὰ τὴν ἔκρινε καθὼς ἐμεῖς σήμερα κρίνουμε τάγγλικά τῶν Μπαμπούδων(4) Κ' ἴσα ἴσα γιὰ τὸ χατίρι μιᾶς τέτοιας γλώσσας ἀπαγορεύεται ἐπίσημα ἡ δημοτικὴ μετάφραση Βιβλίου ποῦ καινούργιες ἀνακάλυψε μᾶς δείχνουν πῶς εἶναι τὸ μόνο βιβλίο ποῦ γράφηκε ἑλότελα στὴ γλώσσα τοῦ κοινοῦ λαοῦ! Καθὼς ὁ Κρουμπάχερ τὸ ἀποδείχνει, το σιδερένιο χέρι τοῦ Ἀττικιστοῦ κρατοῦσε γερὰ κάθε φιλολογικὸ συγγραφεα πρὸ 9 αἰῶνες, καθὼς καὶ σήμερα στὴν Ἑλλάδα. Μόνο ἐκεῖνοι ποῦγραψαν τὴ Νέα Διαθήκη, καὶ ποῦ μήτε ξέρανε μήτε θέλανε νὰ ξέρουν ἀπὸ φιλολογία, εἶχαν τὸ θάρρος νὰ βγάλουν τὸ κήρυγμά τους στὸ καθαυτὸ ἰδίωμα, τὸ ἁπλό, ὄχι ὅμω, καὶ χυδαῖο, τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Τὸ τελειωτικὸ ζήτημα ποῦ ἀναφέρθηκε στὴν ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι παραπολὺ μεγάλο γιὰ νὰ ξεταστῇ ἐδῶ πέρα. Δὲ θέλω νὰ πῶ πῶς ὡς ἕνα βαθμὸ ὁ Πάλλης κι ὁ Weymouth δὲν ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἴδια ἀρχή. Μὰ δὲ μοῦ φαίνεται πῶς ὁ παραλληλισμὸς εἶναι κι ὅλως διόλου σωστός. Ἡ ἀρχαϊκὴ διάλεχτο τῆς ἐπιθεωρημένης ἀγγλικῆς μετάφρασης (Revised uersien) δὲν εἶναι καὶ στάλήθεια νεκρὴ σὰν τὴν Ἑλληνικὴ καθαρεύουσα. Πέφτει, λόγου χάρη, φυσικὴ σὰν προσεύκεται ὁ Ἄγγλος, κι ἂς μιλῇ ὁ Ἄγγλος πολὺ διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι προσεύκεται. Καὶ μήτε εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τὴν καταλάβῃ ὁ κοινὸς λαός. Ἄλλο ἕνα, ποῦ κι οἱ μεταφραστάδες τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα κι ὁ Weymouth γράφουνε στὴν καλλιεργημένη νέα Ἀγγλικὴ τοῦ παραδεγμένου τύπου. Γιὰ νὰ βροῦμε σωστὸ παραλληλισμὸ τοῦ ἔργου τοῦ Πάλλη ἔπρεπε νὰ συστήσουμε ἐπιτροπὴ ἀπὸ «Kailyards» νὰ μᾶς κάμουνε μετάφραση σὲ μουσικόφωνη Σκωτσέζικη χωρικὴ γλώσσα, ἢ τὸ φίλο μου τὸν «John Ackworth» νὰ μᾶς κάμῃ Νέα Διαθήκη γιὰ τοὺς ἐργάτες τῶν Κλωστάδικως, ἢ τὸν Kipling νἀκολουθάῃ τοὺς στρατιῶτες μὲ «Κόκνικη» (Cockney)(5) μετάφραση. Στὴν Ἑλλάδα ὡσότου νὰ στέρξουν οἱ γραμματισμένοι νὰ παραδεχτοῦνε γιὰ γραφὴ τὴ μιλημένη ποῦ βρέθηκε κατάλληλη γιὰ κάμποσους ποιητάδες τους, ἄλλο δὲν τοὺς μένει, παρὰ ἢ μιὰ τέτοια κάπως χυδαία μετάφραση τῆς Νέας Διαθήκης, ἢ καθόλου καμμιὰ μετάφραση. Ἂν ὑπάρχουνε, (ποῦ δὲν τὸ πιστεύω), στὴν Ἀγγλία τάξες ποῦ δὲ νοιώθουν τἀγγλικὰ τῆς Γραφῆς, πάει νὰ πῇ πῶς ἔχουμε κ' ἐμεῖς ἐμπρός μας τὸ ἴδιο δίλημμα, ὅσο κι ἂν εἶναι χρήσιμες οἱ νέες μετάφρασες γιὰ παραφραστικοὺς ἢ γιὰ σχολικοὺς λόγους.

Κι ἄλλα πολλὰ μαθήματα μποροῦσε τινὰς νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ σιφὸ αὐτὸ βιβλίο, ποῦ μήτε ἀνακεφαλαίωση δὲν ἔχω τόπο νὰ τοῦ κάμω.. Ἕνα ὅμως, γιὰ τοὺς γραμματικοὺς αὐτό, ἀξίζει νὰ τὸ προσθέ

(4) Μπαμπούδες εἶναι οἱ Ἀντοὶ οἱ γραμματισμένοι.

(5) Κόκνικη εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ στὴ Λόντρα.